

Podsumowanie i wnioski z XIII Konferencji

„Energetyka przygraniczna Polski i Niemiec – świat energii jutra”

wypracowane przez polsko-niemiecki komitet organizacyjny

„Świat energii jutra“ - tak brzmiało wielce obiecujące hasło Polsko-Niemieckiej Konferencji "Energetyka przygraniczna Polski i Niemiec", która odbyła się w dniu 18 listopada w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Sulechowie, pod patronatem Ministra Energii Kraju Związkowego Brandenburgia Albrechta Gerbera. Po stronie polskiej około 100 uczestników ze sfer gospodarczych, politycznych, organów samorządowych i placówek badawczych dyskutowało kwestie przyszłego zaopatrzenia w energię. Dobrym znakiem był udział w konferencji sporej liczby niemieckich uczestników przybyłych z Brandenburgii.

W tym roku konferencja odbyła się już po raz 13, co podkreśla tradycję oraz sukces wspólnej wymiany doświadczeń w kwestiach przyszłości zaopatrzenia w energię. Poniższe wnioski mają służyć dalszemu propagowaniu wiedzy oraz wyników uzyskiwanych w trakcie dyskusji konferencyjnych wśród przedstawicieli instytucji publicznych, zrzeszeń gospodarczych oraz przedstawicielstw interesów w obu krajach, a ich celem ma być zaakcentowanie podobieństw w rozwoju energetyki obu krajów na terenach nadgranicznych oraz podłożenie narastającym tam wyzwaniom. Wnioski te mają też stanowić pomost dla dalszej skutecznej współpracy, a także podstawę dla przygotowań do kolejnej XIV konferencji oraz możliwych kolejnych wspólnych projektów w roku 2017.

Konferencję zainicjowały wystąpienia na temat zwrotu w polityce energetycznej w obu krajach: „Kraj związkowy Brandenburgia jest krajem energii i takim też pozostanie. Bezpieczne dostawy energii oraz jej konkurencyjne ceny stanowią najważniejszą podstawę naszej gospodarki, a tym samym źródło tworzenia wartości oraz miejsc pracy w całym regionie - w aglomeracji stolicy Niemiec oraz sąsiadujących z nią regionach Brandenburgii. Tak więc synchronizacja wytwarzania energii ze źródeł konwencjonalnych oraz - w coraz większym stopniu - także ze źródeł odnawialnych posiada po stronie niemieckiej centralne znaczenie“, stwierdza dr Klaus Freytag, dyrektor Departamentu Energii i Surowców Ministerstwa Gospodarki i Energii w Poczdamie. „Na pierwszym planie stoją tu nowoczesne i inteligentne technologie sieciowe oraz magazynowe. A tak długo, jak energie odnawialne nie będą jeszcze w stanie zagwarantować nieprzerwanego bezpieczeństwa energetycznego za przystępną cenę, tak długo nadal będzie potrzebna energia elektryczna z efektywnie eksploatowanych, lokalnych elektrowni gazowych oraz źródeł opalanych węglem brunatnym“. Herbert Gabryś z Krajowej Izby Gospodarczej oraz prof. Marian Miłek, rektor Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Sulechowie, nakreślili w swoich wprowadzających wystąpieniach aktualny stan polskiej energetyki i podkreślili poważne wyzwania czekające ją

w obliczu oczekiwanego procesu transformacji, w szczególności w górnictwie węglowym po polskiej stronie.

Na kolejnych sesjach specjalistycznych zaprezentowane zostały między innymi szanse energetycznego zagospodarowywania odpadów, bilansowania energii oraz kogeneracji, przedstawione w formie szeroko zakrojonego wglądu w nowoczesne wytwarzanie i magazynowanie energii w ramach zrównoważonego rozwoju obu naszych krajów w przyszłości. Jednym z centralnych tematów po stronie niemieckiej było przedstawienie projektu ważnego dla aglomeracji niemieckiej stolicy oraz całego obszaru Niemiec północno-wschodnich, który nosi nazwę WindNODE i został zakrojony na skalę całych Niemiec. Jest to projekt tzw. "Witryny inteligentnej energii", w ramach której w okresie lat 2017 - 2020 ma zostać zaprezentowany publiczności krajowej i międzynarodowej temat zwrotu w polityce energetycznej, nakreślony w plastycznej i poglądowej formie. Celem projektu jest zademonstrowanie, a także przetestowanie inowacyjnych i przystosowanych do potrzeb użytkowników produktów oraz usług na tle przybierającej na sile cyfryzacji gospodarki energetycznej. Na celowniku jest tu przede wszystkim integracja systemowa wielkich mocy wytwórczych w energetyce odnawialnej w ramach istniejącego już systemu energetycznego w powiązaniu z rozwiązaniem zagadnień sieciowych i magazynowych, począwszy od roku 2017. Na przykładzie przyszłościowych rozwiązań w ciepłownictwie Zakłady Miejskie Stadtwerke Cottbus zaprezentowały w tym kontekście swój regionalny przyczynek do dyskusji w ramach projektu WindNODE.

Po stronie polskiej prelegenci koncentrowali się na tematach zarządzania systemem rozproszonych źródeł i magazynów energii na przykładzie Centrum Energii Odnawialnej w Sulechowie oraz na możliwościach i potencjale rozwiązań kogeneracyjnych.

Dodatkowo, w dyskusjach na konferencji wypracowano następujące wnioski dotyczące aspektów gospodarki energetycznej w szczególności po stronie polskiej:

Rok 2016 jest kolejnym rokiem zmian w polskiej energetyce. Wpływ na tę sytuację mają zarówno czynniki zewnętrzne – polityka klimatyczna UE, jak i wewnętrzne – niestabilna sytuacja legislacyjna, brak wizji rozwoju energetyki, jak i rynkowa – ceny energii nie pokrywają kosztów wytworzenia. Wszystko to zagraża bezpieczeństwu energetycznemu Polski. Dotyczy to szczególnie inwestycji w energetyce, których wielkość musi uwzględniać konieczność wycofania z eksploatacji starych bloków, nie spełniających dyrektywy IED, o łącznej mocy kilkunastu GW.

Realne zagrożenie bezpieczeństwa energetycznego Polski wymusza rewizję Polityki Energetycznej. Konieczne jest pilne przygotowanie takiego dokumentu, uwzględniającego wymagania zarówno II Pakietu klimatyczno – energetycznego, jak i ustaleń COP21.

Należy doprowadzić możliwie jak najszybciej do uporządkowania legislacyjnego całego obszaru energetyki. W obecnej sytuacji w zakresie szeroko ujętego prawa energetycznego mamy sytuację niestabilną. Krótkie terminy rozstrzygnięć w różnych obszarach, zawarte w

ustawach, nie pozwalają na racjonalne planowanie rozwoju kogeneracji, wspomaganie działań proefektywnościowych itd. To niestabilne prawo jest jedną z głównych przyczyn trudności w rozwoju energetyki.

Stwierdzono, że w najbliższych dziesięcioleciach nie będzie jednej dominującej technologii energetycznej. Fakt ten powinna uwzględnić nowa Polityka Energetyczna Polski. Rozwój konkretnej technologii powinien uwzględniać uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne oraz rachunek ekonomiczny. Nie można dyskredytować żadnej technologii – muszą one tworzyć mix energetyczny, który w wyniku wdrożenia kolejnych innowacji powinien ulegać dynamicznym zmianom.

Istotnym, stojącym przed Polską wyzwaniem, obok poprawy bezpieczeństwa energetycznego Polski jest znaczące i szybkie ograniczenie niskiej emisji. Rozwój kogeneracji powinien być znaczącym elementem koniecznych w tym zakresie działań. W kraju dysponujemy olbrzymim potencjałem rozwoju tej technologii, w postaci kilkuset systemów ciepłowniczych, zasilanych w ciepło z kotłowni. Posiadamy największy spośród krajów UE potencjał kogeneracyjny – jest to swoiste dobro narodowe. Niestety, mimo zdefiniowania barier rozwoju kogeneracji, a nawet podejmowania politycznych decyzji o podwojeniu wytwarzania energii elektrycznej w skojarzeniu z ciepłem, nie zostały uruchomione skuteczne działania, aby ten cel zrealizować. Konieczna jest pilna zmiana tej sytuacji. Opracowanie narodowego programu rozwoju kogeneracji i jego wdrożenie pozwoli na skuteczną realizację (w okresie kilku lat) celów pakietu klimatyczno-energetycznego, tj. wzrost efektywności w wytwarzaniu, przesyłaniu i dystrybucji energii elektrycznej i ciepła oraz zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, smogu i CO₂. Pierwszoplanowym działaniem powinno być przekształcenie istniejących nieefektywnych systemów ciepłowniczych w systemy efektywne poprzez zamianę kotłowni i ciepłowni w jednostki kogeneracyjne, a także przyłączenie obiektów indywidualnie ogrzewanych do scentralizowanych systemów ciepłowniczych.

Rozwój energetyki w Polsce musi się odbywać dwupoziomowo – w systemach centralnych i w wymiarze lokalnym. Dlatego ważnym jest przygotowanie wysoko kwalifikowanej kadry, która będzie rozwijać energetykę szczególnie w wymiarze lokalnym. Oznacza to, że należy wspierać ośrodki akademickie, w których prowadzi się kształcenie na kierunku energetyka oraz kierunkach pokrewnych, ponieważ bez dobrze wykształconej kadry rozwój energetyki będzie niemożliwy.